

8 La variació estilística: els registres

Els registres lingüístics

Factors que determinen els registres

- **Tema**
 - a) General
 - b) Especialitzat
- **Canal**
 - a) Oral
 - b) Escrit
- **Formalitat**
 - a) Baix
 - b) Alt
- **Intencionalitat**
 - a) Subjectiva
 - b) Objectiva

Els registres formals o cultes

- Es basen en la **varietat estàndard**:
 - a) Textos i discursos de **temàtica general**, amb la qual cosa pot ser utilitzada per a la comunicació del conjunt de la comunitat lingüística.
 - b) El seu **grau de formalitat** és **mitjà** o **mitjà alt**.
 - c) Utilitza un llenguatge **neutre** i **correcte** basat en la normativa gramatical i allunyat dels elements que suposin un afegit emotiu, personal o que comportin una dificultat de comprensió.
 - d) Normalment serveix per crear **textos** o **discursos impersonals** o **objectius**, de caràcter divulgatiu, informatiu o administratiu.
- Llenguatge periodístic, el publicitari, el literari, l'administratiu, l'humanístic i el científicotècnic.

Els registres informals o col·loquials

Característiques del **registre col·loquial**:

- a) Es pot usar en qualsevol tema i canal (oral o escrit), té una gran **expressivitat** i **espontaneïtat**, i posa en joc tots els recursos comunicatius (verbals i no verbals). Té un **grau de formalitat** normalment **baix**. Si és molt baix, pot arribar a ser vulgar. També pot ser **mitjà**, depenent del context.
- b) Si convé, sacrifica la correcció en favor de la càrrega emotiva i expressiva de la situació comunicativa.
- c) Es tracta d'un llenguatge **connotat** i molt dependent de l'entorn en què es produeix, en el qual predominen els **aspectes subjectius** i **contextuals** o situacionals.
- d) Normalment produeix textos o discursos **personals**, que no poden deslligar-se d'un entorn emocionalment marcat; hi destaquen les comparacions, els eufemismes, les exageracions o les onomatopeies, en uns textos o discursos de tons irònics, sarcàstics, divertits, enfàtics, dramàtics...

Les oracions subordinades adverbials

1. Va arribar **quan marxava tothom** = Va arribar **aleshores** (CCT).
2. Ens trobarem **on et vagi millor** = Ens trobarem **allà** (CCL).
3. Fes-ho **com vulguis** = Fes-ho **així** (CCM).
4. (a) Ho fa **perquè** vol (**causal**). (b) Ho diu **perquè** ho facis (**final**). (c) Ha estudiat **tant que** podrà fer el que vulgui (**consecutiva**). (d) **Encara que** treballa molt, no compleix els terminis (**concessiva**). (e) **Si** treballa molt, complirà els terminis (**condicional**). (f) Ha estudiat **tant com** els seus amics (**comparativa**).

Estructures de les oracions subordinades adverbials

- **Adverbi o nexa amb oració**

***Quan tornis**, no facis soroll.*

***Si t'espaviles**, te'n sortiràs millor.*

- **Oracions d'infinitiu**

***En tornar a l'estació** va veure en Lluís.*

*Van agafar l'autobús **a fi d'arribar-hi bé**.*

- **Oracions de participi**

***Un cop reparada la teulada**, s'acabaren les humitats.*

***Vist el poc interès que demostres**, he decidit deixar-ho córrer.*

- **Oracions de gerundi**

*M'he passat el dia **fent un exercici molt difícil**.*

*S'ha trencat una cama **caient per les escales**.*

Funcions de les oracions subordinades adverbials

- **Temporals**

Quan torni de la feina faré el dinar.
Ho hauran resolt **abans que no se n'adonin**.

- **Locatives**

Busqueu-ne **on n'havíeu trobat abans**.
Va tornar **per on hi havia el millor camí**.

- **Modals**

Camina **com si anés de puntetes**.
Va tornar-s'hi **sense vacil·lar**.

- **Causals**

Prepara-li l'esmorzar, **que no es pot moure**.
A causa de no tenir prou diners ho va deixar estar.

- **Finals**

Ho van fer **perquè poguessis estudiar**.
Van venir **per prendre possessió de la casa**.

- **Consecutives**

Estava tan espantat **que no s'atrevia a dir res**.
Era massa gran **perquè encara digués allò**.

- **Concessives**

Per molt que s'hi posi no se'n sortirà.
Es conserva força jove **per l'edat que té**.

- **Condicionals**

Solament si ho deien ells, ho fèiem tots.
Excepte que vinguin tots, hi cabrem bé.

- **Comparatives**

Menja **més carapls que ningú**.
No balla tan bé **com jo**.

 La polisèmia

La **polisèmia** respon a un principi d'economia lingüística: una unitat lèxica té més d'un significat.

Es genera per:

- 1. Especialització o extensió semàntica:** adaptar el significat d'un mot de la llengua general al significat específic d'un àmbit, partint d'uns trets bàsics comuns: *Una branca de l'arbre* > *Una branca de la ciència, de la família...*
- 2. Habilitació:** donar una categoria lèxica diferent a un mot ja existent, sense canviar-ne la forma. Pot ser només habilitació gramatical: *Un torró de Xixona* > *un xixona*; o bé també semàntica: *xilè/-na* > *una xilena* (gol fet d'esquena a la porteria).
- 3. Sentit figurat:** per mitjà d'una metàfora, una metonímia, una ironia... modifiquem el sentit real o literal d'un mot. Tots dos significats —el real i el figurat— mantenen una certa semblança o relació: *població flotant, veu dolça, esclatar una discussió, donar un cop de mà, convocar una taula rodona.*

Una dolça metzina

- **Prosa poètica:** el missatge no s'estructura en versos ni estrofes, sinó en paràgrafs en prosa, que inclouen recursos estilístics propis de la poesia.
- **Versos blancs:** versos que tenen el mateix nombre de síl·labes, sense rima, tot i que poden contenir estructures rítmiques internes.
- **Versos lliures:** versos que no tenen rima ni tampoc mantenen el mateix còmput sil·làbic.
- **Versos esparsos:** versos sense rima, dins d'un conjunt de versos rimats.

